

...СВІЖІ НЕПОРОСЛІ ДВІ ЧОРНІ МОГИЛИ.

Дві гарфи золотострунні замінили на віки.
Довгі роки дзвеніли вони по всій Україні у час погоди і негоди, у час великий і малий.

«Не давали спати хочодочку, серцем замирати і гнилою колодою по світу тинятися».

Дві гарфи на віки.
Два серця великі замовкли для України.

Довгі роки бились вони без утравку і радий радіощами на роду і боляч болем його.

Два серця — для України.
Маковей і Самійленко померли...

Один тут, другий там, а обидва на рідній землі. Один у маленькій галицькій містині, другий в наддніпрянській під Києвом.

Здається нам: Немов учора ми дивилися в добре, усміхнене лице Маковей і радий радіощами всемо розмовою. Немов учора стискали його роботящу руку і слухали захопоти та побажання у літературній роботі.

Література — невідання на нас на Україні — говорив до нас на пращине. — Але ви не жалуйтесь, не збончуйте за дороги, а йдіть з мілесесим чолом до намичної ціли».

Немов учора був і говорив...
А Самійленко...

Лиша доля, як вихор переко-
тило, гнала його просторами України. Загнала в маленьке а галицьке село, де зазнав усіх дор еміграції. Хоч і мав свої

ми, та далеко від рідних сторін проживав останні роки.

А невимовно тут ркою сідала на серце і гризла його а день і вночі.

Не видержав. Чув, що серце вже ледви тріпотіло, що швидко спиниться, замовкне.

І забавляв нерушні та, де вперше побачив сонце, почував ішепіт трав і вимовив: «Відже слово».

Поїхав над Дніпро — зложити струди коти у рідній стороні.

Поїхав, поглинув ще раз і склонив голову на сон, на вічність.

Маковей-Самійленко...
Два велетні упали одночасно.

«О них же вся Україна посто-
нона».

Виросли дві свіжі могили, такі свіжі, а такі доріг нам у-
сміхнені.

Висинюмо над велитними два кургани високі, щоб були видні так далеко, як далеко лунав їх голос.

Галактион Чіпка.

ВИМИРАЮТЬ СИБІРСЬКІ ПЛЕМЕНА.

Багато племен, що живуть на східних і долинах Алтайських гір у Сибірі, навістилися такі страшні пошести, що побоюються, що вони зовсім можуть вимерти. Є то племена: Хакаси, Зіратів і Шорців. Недуги критично, гнала його просторами України. Загнала в маленьке а галицьке село, де зазнав усіх дор еміграції. Хоч і мав свої

«С... що нам належить...
до нас не прийде, коли ми не
пійдемо і не відстанемо його.
До успіху веде оптимізм, тя-
жка праця і охота постійно
видержувати при ній».

Тож розсипай свій ум і від-
скайшися цигареткою Муред
а відтак іліть осягати успіх,
який вам належиться.

Пачка по 10 і 20

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ШКАВИХ ВІДОМОСТЕЙ.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: «СВОБОДА», 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗА ОДИН УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС.

До цього часу не встановлено ще одного українського правопису. Від якого часу на Радянській Україні працює над цим спеціальна комісія з членів Народного Комісаріату Освіти. В половині серпня відбулося в Харкові засідання цієї державної комісії, на якому дав доклад народний комсар освіти Шумський.

В своєму докладі Шумський зазначив, що комісія в своїй праці має виходити з сучасної літературної мови, що є синтезом основних народних діалектів, прийнявши за основу «найготовніший» правила української Академії Наук», затверджені Наркомом Освітою М. С. Р. 1921 р. Завданням же є інтересах школи й державних установ в зв'язку з уніфікацією сил здійснити до 1. січня. Літературна українська мова розвинулася вже до такого ступня, що не завдання — встановлення єдності правопису й уніфікації морфології слів, що вимагає життя, є цілком досяжне.

Засідання ухвалило за бажане запропонувати до роботи комісії західно-українських граматиків і знавців мови як В. Гнатюка, В. Сімовича, та Ст. Смалко-Стоцького.

О. Сінявський зробив доповідь про план роботи комісії. Комісія має унормувати сучасну літературну українську мову щодо правопису форм слів, відповідно до сучасного

державного і суспільного життя. Комісія має ухвалити правила правопису укр. літературної мови як найпрактичнішу систему. Праця комісії повинна полягати в підготовці збірника правил українського правопису.

На засіданні вибрано такі підкомісії:

1. Правопис окремих літер;
 2. Правопис укр. літературної мови в нормуванні флексій;
 3. Правопис чужих слів;
 4. Пунктуація й ін.
 5. Альфавітне словниче чужих слів;
 6. Української граматичної термінології;
 7. Альфавіту.
- Підкомісії зобов'язані закінчити працю до 15. жовтня 1925 року і про свою роботу повідомити президію комісії. Кожний з членів комісії може брати участь в якій завгодно підкомісії.

Вибрано президію комісії в складі Шумського, Солодуба, Кримського й Сінявського.

ДО ДІВЧИНИ.

В далекій чужині я тут проживаю,
Та тебе, дівчино, усе пам'ятаю.
І поки я жиню на сім саїт болю,
Тобі, дівчино, я не забуваю.
Тобі я пишу, щоб дав нам літис.
І укупи життя, яке де розлітис.
І щоб любов наша була усе ширша,
Для нашої миста, для добра і ширша.
Фора Сіні, Па. Л. Т.

ПЕРЕСПІКА РЕДАКЦІЇ.

П. К. Ноляр, Н. Дж. — Промісі писати дописи дуже визначно, читки і тільки по одній стороні паперу. Інакше ми дописи не можемо використати для часопису.

В. БУДИНОВСЬКИЙ.
Сава Чалий.

— Ми нічого не думали, бо ніколи було, — відповів один.
— Якого, не було коли?
— Не було коли, бо ми християни.

— Християни не має часу думати?
— Перед смертю не має, бо молились, щоб Бог простив йому його гріхи. Ми, з панської ласки вмеремо, отже треба нам було помиритися з нашим Богом, який наших гріхів не нести на той світ.

— То такі жаден з вас не надумався пристати до Павла Кушка? Подумайте, що ваша смерть не буде солодкою. Як підете по голову Чалого, то втратите спасення від смерті, бо я пишу вас. Як голова Чалого впаде, то не лиш волю дістанете, але й поже.

— Ми Кушкови не завидуюмо. Нехай впадуть тім поже і то воле! —

— Він вже впаде. А його повісив за те, що хотів убити Чалого...

— Гайдамаки випустили очі на Шаравського.

— Не вірите, що його повісив? —

— Та чому ні, — гайдамака відповів. — Але хіба не за те, що вбивав Чалого. Хіба не повисав і не хотів зробити так, як він хотів.

— Отже хотів і за те і стра-
тив його. Я тепер вже знаю, з

— Як жартуєте, то нам від-
то не буде гірше. Як не жар-
туєте, бо на світі бувають всі-
ди, то до Чалого заведемо
вас.

Гайдамаки вдвинулися в Шаравського, цікаві, що він тепер скаже.

— Зараз покажу вам, що не жар-
туєте, — Шаравський сказав,
виймаючи з паки два ключі.

— Дивіть. Даю вам ці ключі. Сім меншим відчините всі ко-
лодки при ваших «заїздах». Це
зробите середупічності. Тих
дверей, якими вас впускають в
темишні, і не пробуйте відчи-
нити. Ключа від них не даю-
вам, бо сам не маю і перед
дверми стоїть сильна варта. З
вашої темишні ведуть ковані
двері до другої, з другої до
третьої. З третьої входиться до
комори наповненої старим за-
лізом, а з комори на мале под-
віре. Праворуч є фірка в сад.

Отже ключа до дверей між ва-
шою темишню і сусідню, даю
вам тепер. Прочі двері і фірка
будуть тільки приперті. Вий-
діть тоді, коли ніхто варта бу-
де голосити північ. Вийшовши
відси, йдіть лісом попри доро-
гу на Райгород. В лісі за дру-
гою каплицею буде вас дожи-
дати. Згода?

— Як не жартуєте, то згода!
— гайдамака відповів. — Як
жартуєте, то гірше нам не бу-
де, як було Нативаковим.

— Добре було би, як би ви
мали коні. Бо я буду мати
коня.

— Кіними ви не жартуйте. В
тім наша голова, щоб ми не
били вогами.

— Ключів не подам вам, бо
можете не хто здалека підла-
дає і побачив би, що вам щось
даю. Ключі згублю, перехо-
ди

ку попри вас.

Шаравський встав і став про-
даватися. Переходячи попри
сковану купу, вилупив в руки
два ключі. Один гайдамака
завів їх непомітно і всунув за
пазуху. — Шаравський смиснув
і гайдамаки знов відвели в те-
мишню.

Коли вже цілком смеркю-
вало, гайдамаки стали обережно,
щоби не дзвонити ланцями,
займаючи з себе заліза. Коли
одні всунув ключ у двері, дру-
гий кавкав, щоби не було чу-
ти, як в замку обертається ключ,
як тріщать відчинювані двері.

Весь було так, як то Шаравський
гайдамакам розказав був. Вий-
шли на світ божий, вийшли з
Немирова. Зайшли під набли-
жені від Немирова село. Один
пішов у село і по якімсь часі
вернув з шістьма окубаненими
кіньми. Дали хлопи. Поча-
ли «дорогою» на Райгород.
Влізли не скрадаючись лісом.

В лісі вийшли аж за другою на-
плицею, де знайшли Шарав-
ського. Взяли його між себе і
почували далі.

Чалий і Осенню поїхали до
Січі. Пішли просто до кошо-
вого отамана. Кошовим був то-
ді Іван Миланський.

— Ви хочете знати, чи гайда-
маки можуть надіслати бі-
душій поможі від Запорозжя,
— отаула промовив, висушавши
їх. — Дякуйте Всевишньому,
що ми ще не змінили бити вас.

Такі прикази з Москви вже е-
ле воєнні клопоту Москвою
не дозволяють йому підняти-
ся, щоби ми ті прикази вико-
нували.

— Або Москва роздів при-
судувати вас?

— В році 1709 ми мали не та-
ку силу, як тепер. Були дужі,
та про те Москва взяв наш го-
род і зруйнував. Ми мусили на-
ступити січ покласти на татарській
землі. На Запорозжю гайдзаву
Москалі. Що лиш другий рік
минуло, як ми допросилися до
дого, як ми вступили назад
на Запорозжя аж по ріку Сама-
ру. Ми на тім нашам Запорозжю
ще укріпилися наново так, що
би вже не треба було битися
ново-моосковської напасти: ни-
шої руйні Січі. Нам не лиш
вільно помагати гайдамакам.

Моска жадав від нас, щоби ми
обсадили кордон: на Запо-
роже не впускали хлопів, що з
Польщі втікають від панщини.
Приказують нам ловити гайда-
маків і відсилати їх до Польщі,
передати польським панам на
але.

— Але від сего не робите. —
— Ще не робимо, бо як я
вже сказав, Москва має тепер
воєнні клопоту. Ми звозуємо
Крим. До сї війни потребує
нас, отже не може наставити,
щоби ми справді ввозилим як
з гайдамаками. Як скінчиться
війна з Кримом, то хто знає, як
то буде. Тепер вам від нас не
буде боїтися. Тільки не дужо
хвиляється нам на очі. Хлопів,
що до нас втікають від панщи-
ни, порозселимо так, що Мос-
каль ніколи про сє не буде
знати. Гайдамацькі ватаги
нехай не вештаються по
шляхах, нехай винищують гу-
стий оселі. Так ми не будемо
знати, що на запорозжських зе-
млях більша сила гайдамаків
не будемо мусили робити по-
ходів проти вас.

— Як би розгорілося вели-
ке повстання України проти
Польщі? Чи тоді Запорозжя
приїде до помічю?

— До такого повстання ще
далеко. До тої пори може й За-
порозжя наново залюдниться.
Правління гетьманського уряду
надеється, що король, накіне,
лиш православну Росією, не
дозволить занахисати на пра-
вославного вірою.

— А поли так рахували на
ту Москву? — Зітхнув Чалий. —
Не сумніваюся, що Москва,
щоби спасти православне, від-
віде від Польщі цілу Парубичню,
цілу Західну Україну! Того й
полі підлябрювали гайдама-
ки. Тепер і поли від нас від-
вернуться.

— Поли може не відвернуть-
ся — кошовий замітив. — Але
Москва проти Польщі таки не
збунтується. Хіба, як Москва
вже возьме Крим, то може
скорить її взяти також решту
України, щоби з нею зробити
те саме, що робить з Гетьман-
щиною. Сяк, чи так, за хлопом
проти пана Москва не обстане.

— Шож нам, батьку, ділять?
— Чалий спитав. — Тепер ні в
кут, ні в вері!

— Так часто буває. І Запороз-
жя в тих кляпцях. Радимо со-
бі як можемо. І ти так роби. На
світ ніщо не є вічне. Нині так,
завтра може бути інакше.

Тільки все треба мати голову на
карку, в тій голові гуляти.
Дивитися на все пильно на-
сладувати і так вертати та кру-
тити, щоби по змозі, на своє
вийти.

— Колиж бо ми влізти в та-
ке, що хоч крути і верти, то
таки треба вмерти.

— Кажу тобі, що нині є так,
завтра може бути інакше. От
Завтражя вже не було, тай
знов є. Коли тільки астерало-
ся, то з него колись і нам буде
користь.

(Даліше буде).

НЕБУВАЛЕ. У НАС ДІСТАНЕТЕ
ПЮРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ
В МНОГИХ ІЛЮСТРАЦІЯХ - Ціна за книжку

ВІСЬМАНАС КЕРІЧІ НА
ВЕСІЛЛЯ ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ
ДРУГІ ЗАБАВИ,
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY